

STRATEGI FOR DET NORSKE MENNESKERETTIGHETFOND 2016 - 2020

1. DET NORSKE MENNESKERETTIGHETFOND (FONDET)

Det norske menneskerettighetsfonds mandat er å bidra til å fremme og beskytte menneskerettighetene internasjonalt. Fondet skal være en fleksibel, modig og global aktør som gir direkte støtte til menneskerettighetsarbeid for utsatte og marginaliserte individers og gruppers rettigheter.

Fondets støtte går til lokalt forankret menneskerettighetsarbeid. Fondet prioriterer prosjekter hvor utsatte og marginaliserte grupper mobiliserer og organiserer seg i kampen for egne rettigheter.

Det norske menneskerettighetsfond ble opprettet i 1988 og sprang ut av norske sivilsamfunnsorganisasjoner, akademia og fagforeninger. Per 2016 bidrar følgende organisasjoner strategisk, faglig og økonomisk til Fondets arbeid og er representert i Fondets styre: Amnesty International Norge, Atlas-Alliansen, Landsorganisasjonen i Norge (LO), Mellomkirkelig Råd og Norsk senter for menneskerettigheter.

2. UTFORDRINGER OG FONDETS ROLLE

Menneskerettighetene er i dag under press. Til tross for omfattende ratifisering av internasjonale konvensjoner de siste tre tiårene, er implementeringen av viktige menneskerettighetskonvensjoner svak i mange land. I denne konteksten spiller lokale menneskerettighetsorganisasjoner en uunnværlig rolle som pådrivere og overvåkere.

Menneskerettighetsforkjempere i flere deler av verden utsettes for press, trusler og overgrep fra både statlige og ikke-statlige aktører. Dette skjer uavhengig av om deres virke er på sivile og politiske, økonomiske, sosiale eller kulturelle rettigheter. I tillegg benytter flere land seg av nasjonal lovgivning for å begrense handlingsrommet til arbeidstakerorganisasjoner og det sivile samfunn, blant annet gjennom kompliserende regelverk for registrering av organisasjoner, begrensinger på muligheter for å motta økonomisk støtte, digital overvåking og bruk av sikkerhet- og antiterrorlover som begrenser ytrings- og forsamlingsfriheten.

Parallelt med denne utviklingen styrkes det internasjonale arbeidet for å beskytte menneskerettighetsforkjempere i risiko. FNs erklæring (1998) og senere resolusjoner etablerer normer som bidrar til anerkjennelse og beskyttelse av menneskerettighetsforkjempere. Gjennom direkte støtte til organisasjoner som arbeider med lokale menneskerettighetsforkjempere i risiko bidrar Fondet til økt beskyttelse og oppnåelse av de internasjonale ambisjonene.

Fondet er en liten bidragsyter i en stor verden, og det finnes få lignende støtteordninger. Til tross for store utfordringer reduseres støtten til menneskerettighetsarbeid i mange deler av verden, som følge av blant annet økt konsentrasjon av bistandsmidler og skiftende politiske prioriteringer. For å sikre fortsatt støtte til lokalt menneskerettighetsarbeid, prioriterer Fondet organisasjoner i land hvor få andre finansieringskilder er tilgjengelige. Fondet har en unik kombinasjon av faglig kompetanse og

tilgang til lokale, nasjonale og internasjonale aktører i menneskerettighetsbevegelsen, og vil arbeide for å styrke koblingen mellom de ulike nivåene og aktørene.

Støtte til lokale menneskerettighetsorganisasjoner bidrar til å mobilisere grupper som er påvirket av menneskerettighetsbrudd og å styrke deres kamp for rettferdighet. Dette kan bidra til økt respekt for menneskerettighetene til utsatte og marginaliserte individer og grupper, og fremme en lokalt forankret, demokratisk og bærekraftig samfunnsendring.

3. MÅL

Fondets overordnede målsetting i strategiperioden er:

Økt respekt for menneskerettighetene til utsatte og marginaliserte individer og grupper gjennom støtte til lokale menneskerettighetsorganisasjoner.

For å oppnå dette vil Fondet:

- 1) Gi direkte økonomisk støtte til lokale menneskerettighetsorganisasjoners arbeid for rettighetstilgang, mobilisering og påvirkning
- 2) Styrke utsatte menneskerettighetsforkjempers evne til å ivareta egen sikkerhet
- 3) Koble lokale menneskerettighetsforkjempere til nasjonale og internasjonale aktører og nettverk for økt synlighet og påvirkningskraft

4. KRITERIER FOR STØTTE

Menneskerettighetene er universelle, udelelige og gjensidig avhengige av hverandre. De to rettighetskategoriene, sivile og politiske rettigheter og økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter, forsterker hverandre, og står begge sentralt i arbeidet som Fondet støtter. Fokus på kvinners deltakelse, rettigheter og likestilling er gjennomgående i Fondets arbeid.

Fondet støtter lokale initiativ og aktører som kjenner lokale strukturer og som jobber der hvor menneskerettighetsbrudd skjer (frontlinjeorganisasjoner). Fondet prioriterer prosjekter hvor utsatte og marginaliserte grupper mobiliserer i kampen for egne rettigheter. Samtidig støtter Fondet profesjonelle aktørers arbeid for beskyttelse av utsatte og marginaliserte individer og gruppers rettigheter gjennom tiltak som juridisk bistand, påvirkningsarbeid, dokumentasjon og rettighetsopplæring.

Fondet har egne retningslinjer for prosjektstøtten.

- **Prioriterte prosjekter**

For å bidra til Fondets overordnede målsetting skal Fondet støtte prosjekter med fokus på:

- Arbeid mot straffefrihet og for rettighetstilgang
- Arbeid mot diskriminering og/eller marginalisering av utsatte individer og grupper
- Støtte til bedre arbeidsvilkår og sikkerhet for menneskerettighetsforkjempere

I vurderingen av søknader vil Fondet prioritere prosjekter som benytter en eller flere av følgende metoder:

- Påvirkningsarbeid rettet mot beslutningstakere
- Arbeid for rettighetstilgang
- Kompetansebygging som setter utsatte grupper bedre i stand til å bruke lovverket for å forsvare sine rettigheter

Fondet støtter ikke prosjekter som begrenser seg til generelt bevisstgjørings- og opplæringsarbeid.

- **Prioriterte land**

I perioden vil Fondet vurdere søknader fra følgende land: Colombia, Mexico, Nigeria, Liberia, Pakistan, India, Indonesia, Sri Lanka og Thailand. Styret kan vedta endringer i utvalget av prioriterte land i løpet av strategiperioden.

Fondet har utarbeidet et sett kriterier for valg av land, som vektlegger menneskerettighetssituasjonen, muligheter for forbedringer gjennom påvirkningsarbeid og arbeid for rettighetstilgang, tilstedeværelse av kompetente organisasjoner og behovet for den typen støtte Fondet kan tilby. Innspill fra donorer og eiere blir vektlagt i kartlegging av nye land, i tillegg til mulige synergier i nettverk og med eiere.

For å spre informasjon om Fondets arbeid og sikre tilfang av relevante søknader, benytter Fondet lokale konsulenter, eierorganisasjoner, nettverk og ressurspersoner.

Strategiske prioriteringer på landnivå beskrives i kortfattede landstrategier.

- **Støtte til utsatte menneskerettighetsforkjempere**

Fondet støtter organisasjoner som arbeider for beskyttelse av utsatte menneskerettighetsforkjempere. Søknader i denne kategorien vurderes uavhengig av de geografiske prioriteringene. Fondets strategi for beskyttelse av utsatte menneskerettighetsforkjempere vil bli revidert tidlig i perioden. Fondet tilbyr ikke støtte til individuelle menneskerettighetsforkjempere.

Fondet vil i perioden videreutvikle samarbeidet med aktører som er spesialisert på beskyttelse og sikkerhet, og sondere mulighetene for tettere samarbeid med enkelte av disse.

- **Søknader videresendt av samarbeidsorganisasjoner**

Fondets eiere og donorer har mulighet til å anbefale søknader og organisasjoner. Fondet vil gjøre en vurdering av disse på lik linje med andre søknader.

5. NETTVERK OG KOMMUNIKASJON

Fondet deltar aktivt i nasjonale og internasjonale nettverk for faglig kompetanse og erfaringsutveksling, og for å koble lokale menneskerettighetsforkjempere til nasjonale og internasjonale aktører. Fondet vil ikke innta en offentlig talsmannsrolle med et bredt publikum som målgruppe, men vil prioritere påvirkningsarbeid gjennom nettverk og i samarbeid med eiere. Fondet skal bidra med faglige innspill til beslutningstakere, og ha en tydelig stemme i arbeidet for beskyttelse av utsatte menneskerettighetsforkjempere.

Tydelig kommunikasjon av resultater og viktigheten av arbeidet som støttes er viktig for engasjementet for Fondets arbeid. Fondet benytter forskjellige plattformer for å kommunisere resultater, og vil i perioden vurdere mulige tiltak for å videreutvikle kommunikasjonsarbeidet. Fondets aktiviteter innen nettverk og kommunikasjon vil bli nedfelt i årlige planer.

6. FINANSIERING OG ORGANISASJON

En solid og forutsigbar økonomi er en forutsetning for Fondets evne til å operere med slagkraft. Fondet oppnådde målsettingen om økonomisk vekst i forrige strategiperiode og vil fortsette arbeidet for ytterligere å øke Fondets inntekter. Fondet skal utnytte sitt potensial for vekst, og vil tidlig i strategiperioden utvikle en innsamlingsstrategi med konkrete mål og tiltak.

Det er et potensial for økte synergier mellom eierorganisasjonene og Fondet. Det vil derfor tidlig i strategiperioden utarbeides en plan for oppfølging av de ulike eierorganisasjonene for å utdype mulig samarbeid og synergier. Det vil i perioden arbeides med målrettet tiltak for å få inn nye eiere for å styrke Fondets økonomi og faglige bredde.

Det vil bli gjennomført en risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) tidlig i perioden, som vil bli oppdatert årlig.